

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

19. detsember 2013*

Eelotsusetaotlus — Direktiivid 90/619/EMÜ ja 92/96/EMÜ — Otsene elukindlustus —
Taganemisõigus — Teabe puudumine selle õiguse kasutamise tingimuste kohta —
Taganemisõiguse lõppemine ühe aasta möödumisel esimese kindlustusmakse tasumisest — Kooskõla
direktiividega 90/619/EMÜ ja 92/96/EMÜ

Kohtuasjas C-209/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesgerichtshof'i (Saksamaa) 28. märtsi 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 3. mail 2012, menetluses

Walter Endress

versus

Allianz Lebensversicherungs AG,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, kohtunikud A. Borg Barthet ja M. Berger (ettekandja),

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 24. jaanuari 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- W. Endress, esindaja: *Rechtsanwalt* J. Kummer,
- Allianz Lebensversicherungs AG, esindajad: *Rechtsanwalt* J. Grote ja *Rechtsanwalt* M. Schaaf,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja J. Kemper,
- Euroopa Komisjon, esindajad: G. Braun ja K.-P. Wojcik,

olles 11. juuli 2013. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab seda, kuidas tõlgendada nõukogu 8. novembri 1990. aasta teise direktiivi 90/619/EMÜ otsese elukindlustusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta, millega nähakse ette sätted teenuste osutamise vabaduse tegeliku kasutamise hõlbustamiseks ja muudetakse direktiivi 79/267/EMÜ (EÜT L 330, lk 50), mida on muudetud nõukogu 10. novembri 1992. aasta direktiivi 92/96/EMÜ otsese elukindlustusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta ning millega muudetakse direktiive 79/267/EMÜ ja 90/619/EMÜ (kolmas elukindlustusdirektiiv) (EÜT L 360, lk 1) (edaspidi „teine elukindlustusdirektiiv“), artikli 15 lõike 1 esimesest lõiku koostoes kolmanda elukindlustusdirektiivi artikli 31 lõikega 1.
- 2 Taotlus esitati W. Endressi ja Allianz Lebensversicherungs AG (edaspidi „Allianz“) vahelises kohtuvaidluses, mille ese on W. Endressi taganemine selle äriühinguga sõlmitud elukindlustuslepingust.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Teine ja kolmas elukindlustusdirektiiv tunnistati kehtetuks ja asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. novembri 2002. aasta direktiiviga 2002/83/EÜ elukindlustuse kohta (EÜT L 345, lk 1; ELT eriväljaanne 06/06, lk 3), mis on seejärel samuti kehtetuks tunnistatud ja asendatud alates 1. novembrist 2012 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (ELT L 335, lk 1). Arvestades aga põhikohtuasja vaidlusesemeks oleva elukindlustuslepingu sõlmimise kuupäeva, omavad käesoleva vaidluse lahenduse suhtes tähtsust teise ja kolmanda elukindlustusdirektiivi sätted.

Teine elukindlustusdirektiiv

- 4 Teise elukindlustusdirektiivi põhjenduse 11 kohaselt „[tuleks] [e]lukindlustuslepingute puhul [...] kindlustusvõtjatele anda võimalus tühistada leping 14–30 päeva pikkuse tähtaja jooksul”.
- 5 Teise elukindlustusdirektiivi artikli 15 lõige 1 nägi ette:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et kindlustusvõtja, kes sõlmib individuaalse elukindlustuslepingu, võib lepingust taganeda 14–30 päeva jooksul alates ajast, kui talle lepingu sõlmimisest teatati.

[...]

Muud lepingust taganemise õiguslikud tagajärjed ja tingimused määratakse kindlaks [...] lepingu suhtes kohaldatava õiguse alusel, eelkõige kindlustusvõtjale lepingu sõlmimisest teatamise korra puhul.

[...]” [mitteametlik tõlge]

Kolmas elukindlustusdirektiiv

6 Kolmanda elukindlustusdirektiivi põhjendus 23 oli sõnastatud järgmiselt:

„(23) [...] ühtne kindlustusturg pakub tarbijale suuremat ja mitmekesisemat lepinguvalikut; [...] et tarbija võiks sellest mitmekesisusest ja suurenenud konkurentsist täit kasu saada, peab talle andma kogu vajaliku teabe, mis võimaldab tal valida tema vajadustele kõige sobivama lepingu; [...] teatamisnõue on veelgi olulisem seetõttu, et lepingute kehtivusaeg võib olla väga pikk; [...] seetõttu tuleb miinimumsätteid kooskõlastada, et tarbija saaks selget ja täpset teavet talle pakutavate toodete põhiomaduste kohta ning organite kohta, kellele võib suunata kõik kindlustusvõtjate, kindlustatud isikute või soodustatud isikute kaebused [...]”.

7 Direktiivi artikli 31 lõiked 1 ja 4 sätestasid:

„1. Enne kindlustuslepingu sõlmimist tuleb kindlustusvõtjale edastada vähemalt II lisa punktis A loetletud teave.

[...]

4. Käesoleva artikli ja II lisa rakendamise üksikasjalikud eeskirjad sätestab [asjaomane] liikmesriik.”

8 Direktiivi II lisa „Teave kindlustusvõtjale” nägi ette:

„Kindlustusvõtjale enne lepingu sõlmimist (A) või lepingu kehtivuse ajal (B) edastatav järgmine teave tuleb anda kirjalikult, selgelt ja täpselt [asjaomase] liikmesriigi ametlikus keeles.

[...]

A. Enne lepingu sõlmimist

[...]

a.13 Taganemisõiguse kasutamise kord

[...]”. [mitteametlik tõlge]

Direktiiv 85/577/EMÜ

9 Nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiivi 85/577/EMÜ tarbija kaitsmise kohta väljaspool ärruume sõlmitud lepingute korral (EÜT L 372, lk 31; ELT eriväljaanne 15/01, lk 262) põhjenduse 4 kohaselt „[on] väljaspool ettevõtja ärruume sõlmitud lepingute tunnusjooneks [...] asjaolu, et [...] tarbija ei ole [läbirääkimisteks] valmistunud ega tea neid oodata [ja] tarbijal puudub sageli võimalus pakkumise kvaliteeti ja hinda muude pakkumistega võrrelda [...]”.

10 Vastavalt direktiivi põhjendusele 5 „[tuleks] tarbijale anda õigus [...] leping tühistada, et võimaldada tal hinnata lepingust tulenevaid kohustusi”.

11 Direktiivi artikli 5 lõige 1 näeb ette:

„Tarbija võib siseriiklike õigusaktidega sätestatud korras loobuda võetud kohustusest, saates asjakohase teate vähemalt seitsme päeva jooksul alates artiklis 4 nimetatud teate kättesaamisest. Piisab, kui teade saadetakse ära enne nimetatud aja lõppu.”

Saksa õigus

- 12 Kindlustuslepingute seaduse (Versicherungsvertragsgesetz; edaspidi „VVG”) § 5a on tunnistatud kehtetuks alates 1. jaanuarist 2008. Põhikohtuasja asjaoludele kohaldatavas redaktsioonis nägi see artikkel ette:

„1. Kui kindlustusandja ei ole kindlustusvõtjale kindlustuslepingu sõlmimise avalduse esitamisel kindlustustingimusi esitanud või on jätnud talle edastamata [kohaldamisele kuuluvate sätete alusel] tarbijale antava teabe, siis peetakse lepingu tingimused kokkulepituks kindlustuspoliisi, kindlustustingimuste ja muu asjaomase lepingu sisu seisukohast olulise tarbijale antava teabe alusel, kui kindlustusvõtja ei esita 14 päeva jooksul pärast dokumentide üleandmist kirjalikke vastuväiteid. [...]

2. Tähtaeg algab alles alates hetkest, kui kindlustusvõtjale on kindlustuspoliisi ja kõik lõikes 1 nimetatud dokumendid üle antud ning talle on kindlustuspoliisi väljastamisel edastatud selgelt arusaadav kirjalik teave vastuväidete esitamise õiguse, tähtaja alguse ja kestuse kohta. [...] Erandina esimesest lausest lõpeb vastuväidete esitamise õigus ühe aasta möödumisel esimese kindlustusmakse tasumisest.

[...]”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 13 Vastavalt eelotsusetaotlusele sõlmis W. Endress Allianziga elukindlustuslepingu, mis hakkas kehtima 1. detsembril 1998. Kindlustuse tüüptingimused ja tarbijale antav teave edastati talle alles koos Allianz kindlustuspoliisiga. Kui Allianz nõustus seega sõlmima kindlustuslepingu W. Endressiga, ei teavitanud ta viimast piisavalt talle VVG §-s 5a tagatud õigustest.
- 14 Selle elukindlustuslepingu alusel pidi W. Endress maksma kindlustusmakset korra aastas viie aasta jooksul alates 1998. aasta detsembrist ja vastutasuks pidi Allianz maksma talle alates 1. detsembrist 2011 pensioni. W. Endress teatas aga 1. juunil 2007 Allianzile lepingu ülesütlemisest alates 1. septembrist 2007. Samal kuul, see tähendab 2007. aasta septembris, maksis Allianz soodustatud isikule välja selle elukindlustuslepingu tagasiostuväärtuse, mis oli madalam kui kindlustusmaksete kogusumma koos intressiga.
- 15 W. Endress kasutas 31. märtsi 2008. aasta kirjas „vastuväidete esitamise” õigust VVG § 5a alusel. Ta palus Allianzil tagastada talle kõik kindlustusmaksed, millele lisandub intress, arvestades maha juba makstud tagasiostuväärtuse.
- 16 W. Endressi hagi, milles taotleti Allianz poolt nimetatud täiendava summa maksmist, jäeti esimeses kohtuastmes rahuldamata. Esimeses kohtuastmes langetatud otsuse peale esitatud apellatsioonkaebus jäeti samuti rahuldamata.
- 17 W. Endress esitas seejärel kassatsioonkaebuse Bundesgerichtshofile. Nimetatud kohus leiab, et hagi saaks rahuldada ainult juhul, kui soodustatud isikul oli hoolimata VVG § 5a lõike 2 neljandast lausest õigus esitada vastuväiteid ka pärast seda, kui esimese kindlustusmakse tasumisest oli möödunud rohkem kui üks aasta. Selles osas on määravaks, kas teise elukindlustusdirektiivi artikli 15 lõike 1 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus vastuväidete esitamise õiguse ajaline piiramine.

- 18 Neil asjaoludel otsustas eelotsusetaotluse esitanud kohus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas teise [elukindlustus]direktiivi artikli 15 lõike 1 esimest lõiku tuleb [kolmanda elukindlustusdirektiivi] artikli 31 lõiget 1 arvesse võttes tõlgendada nii, et sellega on vastuolus [asjakohasel ajal kohalduva VVG redaktsiooni] § 5a lõike 2 neljas lause, mille kohaselt lõpeb kindlustusvõtja taganemisõigus või vastuväidete esitamise õigus hiljemalt üks aasta pärast esimese kindlustusmakse tasumist isegi juhul, kui teda ei ole taganemisõigusest või vastuväidete esitamise õigusest teavitatud?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 19 Kõigepealt tuleb meenutada, et ELTL artikli 267 alusel, mis põhineb liikmesriikide kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete selgel jaotusel, on Euroopa Kohus pädev otsustama üksnes liidu õigusnormide tõlgenduse või kehtivuse üle, lähtudes talle siseriikliku kohtu poolt esitatud asjaoludest (vt selle kohta eelkõige 14. jaanuari 2010. aasta otsus kohtuasjas C-226/08: Stadt Papenburg, EKL 2010, lk I-131, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika). Samas on ainult eelotsusetaotluse esitanud kohus pädev tõlgendama siseriiklikke õigusakte (vt eelkõige 15. jaanuari 2013. aasta otsus kohtuasjas C-416/10: Križan jt, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 20 Eeltoodust tuleneb käesoleva kohtuasja jaoks, et Euroopa Kohus peab lähtuma eeldusest, olenemata selles osas Alliani poolt kirjalikes seisukohtades ja kohtuistungil esile toodud kahtlustest, et W. Endressi ei teavitatud, nagu see nähtub eelotsusetaotlusest, taganemisõigusest või vähemalt ei tehtud seda piisavalt. Ka ei saa Euroopa Kohus käesoleva kohtuasja raames lahendada küsimust, kas VVG §-s 5a, mis puudutab kindlustuslepingu sõlmimist nn tüüpkindlustuslepingut kasutades, sisalduv siseriiklik õigusnorm on tervikuna kooskõlas teisest ja kolmandast elukindlustusdirektiivist tulenevate nõuetega.
- 21 Käesoleva kohtuasja ese on seega piiratud küsimusega, kas teise elukindlustusdirektiivi artikli 15 lõikes 1 ette nähtud taganemisõiguse kasutamist võib piirata sellise siseriikliku õigusnormi alusel, nagu on vaidluse all põhikohtuasjas, ühe aastaga alates kindlustusvõtja poolt asjaomase kindlustuslepingu alusel esimese kindlustusmakse tasumisest, isegi kui teda ei olnud taganemisõigusest teavitatud.
- 22 Selles osas tuleb meenutada, et ehkki teine ja kolmas elukindlustusdirektiiv ei kirjelda olukorda, mil loetakse, et kindlustusvõtjat ei olnud teavitatud taganemisõigusest, ega ka seda, kuidas võib selline teavitamata jätmine mõjutada nimetatud õigust, nägi teise elukindlustusdirektiivi artikli 15 lõike 1 kolmas lõik ette, et „[...] lepingust taganemise [...] tingimused määratakse kindlaks [...] lepingu suhtes kohaldatava [siseriikliku] õiguse alusel”.
- 23 Liikmesriikidel oli seega küll õigus võtta vastu taganemisõiguse kasutamise korra täpsed eeskirjad ja see kord võib oma olemusest tulenevalt sisaldada teatud piiranguid selle õiguse kasutamisele. Siiski pidid liikmesriigid neid eeskirju vastu võttes tagama vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale, et kindlustatud oleks teise ja kolmanda elukindlustusdirektiivi kasulik mõju, võttes arvesse nende direktiivide eesmärki (vt selle kohta eelkõige 8. aprilli 1976. aasta otsus kohtuasjas 48/75: Royer, EKL 1976, lk 497, punkt 73).
- 24 Mis puudutab nende direktiivide eesmärki, siis selles osas tuleb meenutada, et kolmanda elukindlustusdirektiivi põhjenduses 23 oli mainitud, et „[...] ühtne kindlustusturg pakub tarbijale suuremat ja mitmekesisemat lepinguvalikut”. Samuti tulenevalt sellest põhjendusest pidi selleks, „et tarbija võiks sellest mitmekesisusest ja suurenenud konkurentsist täit kasu saada, [...] talle andma kogu vajaliku teabe, mis võimaldab tal valida tema vajadustele kõige sobivama lepingu” (5. märtsi

2002. aasta otsus kohtuasjas C-386/00: Axa Royale Belge, EKL 2002, lk I-2209, punkt 28). Lõpuks oli selles põhjenduses täpsustatud, et „teatamiskoostöö on veelgi olulisem seetõttu, et lepingute kehtivusaeg võib olla väga pikk”.
- 25 Täitmaks seda teavitamise eesmärki, mis oli toodud kolmanda elukindlustusdirektiivi põhjenduses 23, nägi selle direktiivi artikli 31 lõige 1 koostoimes II lisa punktiga a.13 ette, et „[e]nne kindlustuslepingu sõlmimist” tuleb kindlustusvõtjat teavitada „vähemalt” „taganemisõiguse kasutamise korrast”. Järelikult nähtub kolmanda elukindlustusdirektiivi asjakohaste sätete ülesehitusest ja sõnastusest sõnaselgelt, et selle eesmärgiks oli tagada, et kindlustusandjat teavitataks korrektselt eelkõige taganemisõigusest.
- 26 Seega tuleb nentida, et selline siseriiklik õigusnorm – nagu on vaidluse all põhikohtuasjas –, mis näeb ette kindlustusvõtja lepingust taganemise õiguse lõppemise ajal, mil teda ei olnud teavitatud selle õiguse olemasolust, läheb vastuollu teise ja kolmanda elukindlustusdirektiiviga järgitava põhieesmärgiga ja järelikult ka nende direktiivide kasuliku mõjuga.
- 27 Seda seisukohta ei saa ümber lükata argumendiga, mille esitas Allianz ja mille kohaselt võib selline säte nagu põhikohtuasjas olla vajalik õiguskindluse põhimõttest tulenevalt. Nimelt on Euroopa Kohus selles osas juba otsustanud, et kui tarbija ei ole taganemisõigusest teadlik, ei ole tal võimalik seda kasutada ja järelikult ei saa õiguskindluse kaalutlustega õigustada selle tähtaja piiramist, mille jooksul võib direktiivi 85/577 alusel taganemisõigust kasutada, kuivõrd sellega piiratakse õigusi, mis on tarbijatele sõnaselgelt antud, et kaitsta neid riskide vastu, mis tulenevad asjaolust, et krediidiandjad on otsustanud sõlmida lepinguid väljaspool oma äriruume (13. detsembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-481/99: Heininger, EKL 2001, lk I-9945, punktid 45 ja 47).
- 28 Kui eespool viidatud kohtuotsus Heininger puudutab neid sätteid, nimelt direktiivi 85/577 tarbija kaitsmise kohta väljaspool äriruume sõlmitud lepingute korral, ja kui selle direktiivi ning teise ja kolmanda elukindlustusdirektiivi vahel valitsevad märkimisväärsed erinevused, nagu seda märkis kohtujurist enda ettepaneku punktis 43, saab käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis mainitud Euroopa Kohtu seisukohti eespool viidatud kohtuotsuses Heininger üle kanda põhikohtuasjas vaidlusalusele sättele. Nimelt on võrreldavad esiteks riskid, mis tulenevad tarbijale lepingu sõlmimisel väljaspool teise lepingupoole äriruume, ja teiseks riskid, mis tulenevad kindlustusvõtjale, kui ta sõlmib kindlustuslepingu, ilma et teda oleks teavitatud vastavalt kolmanda elukindlustusdirektiivi artiklist 31 koostoimes selle direktiivi II lisaga tulenevatele nõuetele.
- 29 Mis puudutab esiteks direktiivi 85/577, siis see mainib põhjenduses 4 eelkõige asjaolu, et „tarbijal puudub sageli võimalus pakkumise kvaliteeti ja hinda muude pakkumistega võrrelda”, ja põhjenduses 5 asjaolu, et „tarbijale tuleks anda õigus [...] leping tühistada, et võimaldada tal hinnata lepingust tulenevaid kohustusi”. Teiseks, arvestades, et kindlustuslepingud on õiguslikult keerukad finantsinstrumendid, mis erinevad üksteisest suurel määral, olenevalt sellest, kes on neid pakkunud kindlustusandja, ja toovad endaga olulisi rahalisi kohustusi, mis kestavad potentsiaalselt väga kaua, on kindlustusvõtja võrreldes kindlustusandjaga nõrgemas olukorras ja see on analoogiline olukorraga, milles on tarbija väljaspool äriruume lepingut sõlmides.
- 30 Järelikult, nagu märkis kohtujurist enda ettepaneku punktides 46 ja 47, ei saa kindlustusandja veenvalt tugineda õiguskindlusest tulenevatele põhjendustele, et lahendada olukord, mille ta ise on põhjendanud sellega, et ei ole täitnud liidu õigusest tulenevat kohustust edastada kindel loetelu teavet, mille hulgas oleks eelkõige teave kindlustusvõtja õiguse kohta lepingust taganeda (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Heininger, punkt 47).
- 31 Eespool toodud põhjendusi ei saa seada kahtluse alla ka asjaolu, mille tõi esile Allianz, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale võib direktiivi 85/577 artikli 5 lõikega 1 kehtestatud taganemisõigus lõppeda ka siis, kui tarbija on saanud selle õiguse kasutamise kohta ekslikku teavet (vt 10. aprilli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-412/06: Hamilton, EKL 2008, lk I-2383, punkt 49). Nimelt puudutab see kohtuotsus küsimust, kas siseriiklik õigusnorm, mis näeb ette taganemisõiguse lõppemise ühe kuu möödumisel

pärast lepingupoolte kõikide sellest lepingust tulenevate kohustuste täitmist, on kooskõlas nimetatud direktiiviga. Kuid käesolevas asjas ei vaielda sellise sätte üle, sest siseriiklik seadusandja ei ole elukindlustuslepingute suhtes sellist sätet vastu võtnud.

32 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esitatud küsimusele vastata, et teise elukindlustusdirektiivi artikli 15 lõiget 1 tuleb koosmõjus kolmanda elukindlustusdirektiivi artikliga 31 tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline siseriiklik säte – nagu on vaidluse all põhikohtuasjas –, mille kohaselt lõpeb kindlustusvõtja taganemisõigus hiljemalt üks aasta pärast esimese kindlustusmaks tasumist, kui teda ei ole taganemisõigusest teavitatud.

Käesoleva kohtuotsuse ajaline mõju

33 Juhul kui Euroopa Kohus peaks leidma, et teise ja kolmanda elukindlustusdirektiiviga on vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, nagu on vaidluse all põhikohtuasjas, palus Allianz oma seisukohtades, et Euroopa Kohus piiraks oma otsuse ajalist mõju.

34 Selle taotluse toetuseks märkis Allianz, et käesolev kohtuotsus võib puudutada enam kui 108 miljonit kindlustuslepingut, mis on sõlmitud ajavahemikus 1995 kuni 2007 ja nende lepingute alusel on makstud kindlustusmaksleid umbes 400 miljardi euro ulatuses. Juba ainuüksi Allianz ise sõlmis sellel ajavahemikul umbes 9 miljonit seda tüüpi lepingut ja sai kindlustusmaksleid umbes 62 miljardi euro suuruse summa ulatuses.

35 Selles osas tuleb esiteks meenutada, et tõlgendus, mille Euroopa Kohus annab liidu õiguse sätte, piirdub selle sätte tähenduse ja ulatuse selgitamise ning täpsustamisega, nagu seda oleks tulnud mõista ja kohaldada alates selle jõustumisest (vt eespool viidatud kohtuotsus *Heininger*, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika).

36 Teiseks kujutab kohtuotsuse ajalise mõju piiramine endast väljakujunenud kohtupraktika kohaselt erakorralist meetet ja see eeldab, et olemas on tõsiste majanduslike tagasilöökide tekkimise oht, mis tuleneb eelkõige seaduslikult kehtivate õigusnormide baasil heas usus loodud õigussuhete suurest arvust, ning kui ilmneb, et isikuid ja siseriiklikke ametivõime oli liidu õigusnormidele mittevastava käitumiseni viinud objektiivne ja märkimisväärne ebakindlus liidu õigusnormide reguleerimisala suhtes, mis võis olla tingitud ka teiste liikmesriikide või Euroopa Komisjoni sarnasest käitumisest (vt eelkõige 13. detsembri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-465/11: *Forposta ja ABC Direct Contact*, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

37 Kuid mis puudutab käesolevas asjas tegureid, mis võiksid õigustada Euroopa Kohtu otsuse ajalise mõju piiramist, siis tuleb nentida, et Allianz, kes ei esitanud selle kohta tõendeid, piirdus üksnes sellega, et tõi esile selliste kindlustuslepingute suure hulga, mis on sõlmitud väidetavalt nn tüüpkindlustuslepingut kasutades ja mille alusel on kokku väidetavalt makstud väga suur summa kindlustusmaksleid. Allianz ei ole siiski esitanud andmeid nende kindlustuslepingute arvu kohta, milles kindlustusvõtjat ei olnud taganemisõigusest teavitatud ja mis ainukesena omaks tähtsust käesolevas kohtuasjas, ega hinnanud ka kindlustusvõtjate võimalusega lepingutest taganeda Allianzile tekkivat majanduslikku riski. Sellises olukorras ei ole tõsiste majanduslike tagasilöökide tekkimise oht tõendatud.

38 Mis puudutab „objektiivse ja märkimisväärse ebakindluse” tingimust liidu õigusnormide reguleerimisala suhtes, siis selles osas tuleb tõdeda, nagu see nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 22–31, et kolmanda elukindlustusdirektiivi sätted ei tekita mingit kahtlust selle direktiivi põhieesmärgi osas, milleks on võimaldada kindlustusvõtjal taganeda elukindlustuslepingust, kui ta leiab, et see leping ei vasta kõige paremini tema vajadustele, olles seejuures teavitatud kõikidest asjaoludest.

- 39 Selline siseriiklik säte, nagu on vaidluse all põhikohtuasjas, mis piirab kindlustusvõtjale antud taganemisõiguse kasutamise aega ühe aastaga alates esimese kindlustusmaks tasumisest, kui kindlustusvõtjat ei ole teavitatud vastavalt kolmanda elukindlustusdirektiivi artiklile 31, on selgelt vastuolus nimetatud eesmärgiga. Seega ei saa ka nõustuda „objektiivse ja märkimisväärse ebakindluse” olemasoluga liidu õigusnormide reguleerimisala suhtes.
- 40 Seetõttu puudub alus piirata käesoleva kohtuotsuse ajalist mõju.

Kohtukulud

- 41 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Nõukogu 8. novembri 1990. aasta teise direktiivi 90/619/EMÜ (otsese elukindlustusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta, millega nähakse ette sätted teenuste osutamise vabaduse tegeliku kasutamise hõlbustamiseks ja muudetakse direktiivi 79/267/EMÜ), mida on muudetud nõukogu 10. novembri 1992. aasta direktiiviga 92/96/EMÜ, artikli 15 lõiget 1 tuleb koosmõjus viimasena nimetatud direktiivi artikliga 31 tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline siseriiklik säte – nagu on vaidluse all põhikohtuasjas –, mille kohaselt lõpeb kindlustusvõtja taganemisõigus hiljemalt üks aasta pärast esimese kindlustusmaks tasumist, kui teda ei ole taganemisõigusest teavitatud.

Allkirjad